

Asia: VM085:00/2018, VM/1352/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kuntalain muuttamisesta (mm. erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn perusteet)

Lausunnonantajan lausunto

Luonnoksesta yleisesti

Kokonaisuutena kriteerien toimivuuden arviointi on tervetullut. Ehdotetut muutokset pyrkivät paremmin mittaamaan kunnan rahoitusasemaa ja tulorahoituksen riittävyttä. Kriteerejä tulee testata sitä vasten, että niiden avulla käy ilmi kunnan merkittävästi heikentynyt kyky selviytyä pitkällä tähtäimellä taloudellisista velvoitteistaan ja kuntalaisten palvelutuotannosta. Kriteerit ovat osin jo tälläkin hetkellä käytössä olevia konsernitilinpäätöksen tunnuslukuja tai liitetiedoissa esitettäviä tietoja, mikä on laskennan kannalta tehokasta eikä lisää raportointivelvoitteita.

Ennakoinnin kannalta olisi ollut hyvä tarkastella esimerkiksi huoltosuhdetta tai väestökehityksen joitakin muuttujia yhdessä talouden tunnuslukujen kanssa. Onko kunnalla pitkällä tähtäimellä kykyä selviytyä palvelutehtävästään, jos ikärakenne on hyvin vinoutunut tai väestökehitystä leimaa jatkuva ja merkittävä muuttotappio. Tämä tulee korostumaan entisestään 2030-lukua kohti mentäessä.

Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde, raja-arvo 80 %

Kriteerin raja-arvoa tulisi testata kuntakonsernien tilinpäätöksistä pidemmän tarkastelujakson aikana, jolloin selviää, ennakoiko se riittävästi todellisuudessa kriisiytyvää taloutta vai määrittyykö kunnan taloustilanteen normaali vaihtelu liian herkästi raja-arvon huonommalle puolelle. Kahden vuoden tarkasteluaika vaikuttaa lyhyeltä.

Kunnan tuloveroprosentti, raja-arvo 2,0 prosenttiyksikköä kaikkien kuntien painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia suurempi

Raja-arvon esitetty uusi arvo tähtää siihen, että verotukseltaan kireämpi kuntajoukko erottuisi selkeämmin. Kriteeri kuitenkin eroaa sisällöltään muista, jossa tarkastellaan konsernia ja peilataan

taloudellista tilannetta toteutuneen tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Pitäisikö veroprosentti kytkeä yhteen kunnan yli-/alijäämäkehityksen kanssa?

Konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä, raja-arvo 50 % keskimääräistä suurempi

Tunnusluvun laskentatietoa ei ole vielä saatavilla joten kriteerin kuvaavuuden arviointi ei ole mahdollista. Kriteerille asetettavan raja-arvon tulisi tässäkin tapauksessa kyetä ennakoimaan kunnan tulevia talousvaikeuksia. Pohjatietoja varten tarvitaan selkeät tilinpäätösohjeet. Kriteerin muutos parantaa kuntien välistä vertailtavuutta ja antanee selkeämmän kokonaiskuvan investointien rahoitusvastuista.

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate, raja-arvo 0,8

Ehdotettu tunnusluku ottaa kantaa tulorahoituksen riittävyteen ja kykyyn hoitaa lainat. Puutteena on lyhytaikaisen lainanoton puuttuminen laskennasta ja liian lyhyt (8 vuotta) lyhennysaika, jota ehdotetaan käytettäväksi laskennallisten lainanlyhennysten määrän laskennassa.

Monipaikkaisuuden huomioon ottaminen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisessä sekä kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat teknisluonteiset muutokset

Säännökset ovat nykyisellään riittävät. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tulisi tarkastella laajemmin ja punnita kunnassa säännöllisesti oleskelevien osallistumista yhtä lailla palvelujen rahoittamisen kannalta.

Kirjanpidon ja tilinpäätöksen teknisluonteisiin muutoksiin ei huomautettavaa.

Kuuva Jaana
Kuopion kaupunki - Talous- ja omistajaohjaus